

УДК [81'373.46:355.01]:801.83-043.2:81'42
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2025-1-2>

НАРАТИВ ВІЙНИ: ВИЗНАЧЕННЯ І СТРУКТУРА (КОНТЕКСТ СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ)

Дойчик Оксана Ярославівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
oksana.doichyk@pnu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-7921-1868

Ганзін Валерій Владиславович,
асистент кафедри англійської філології

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
valerii.hanzin@pnu.edu.ua
orcid.org/0009-0004-2467-0292

Сучасні збройні конфлікти характерні своєю «гібридною» природою, що проявляється у застосуванні як конвенційних, так і неконвенційних методів ведення війни, частиною яких часто є засоби впливу на ворога. Реалізація цього впливу у соціальних мережах та медіа спрямована на вплив у когнітивному, або соціо-когнітивному вимірі цільових аудиторій, що в свою чергу призводить до зміни сприйняття, ставлення та бачення конфлікту. Одним із інструментів такого впливу виступає «наратив» – поняття, що в умовах гібридної війни набуває нового змісту, виходячи за межі суто оповідного дискурсу.

Метою дослідження є концептуалізація терміна «наратив війни», а також розробка його попередньої рівневої моделі. Для досягнення цієї мети розглянуто різноманітні підходи до тлумачення наративу в гуманітарних науках, зокрема у наратології та філософії. Окрему увагу присвячено ролі наративів у системі стратегічних комунікацій та поняттю «стратегічний наратив», який набув найбільшого поширення саме в контексті воєнної комунікації.

У процесі аналізу було виявлено, що поняття «наративу війни» має інтегрувати в собі підходи до тлумачення терміну з різних наук, водночас розширюючи його сферу використання. Зважаючи на це, пропонуємо таке визначення терміну «наратив війни»: особливе мультимодальне повідомлення про війну, створене з метою впливу на цільову аудиторію. Виокремлюємо його три рівні: макрорівень (рівень повідомлення), мезорівень (рівень реалізації), та мікрорівень (рівень найменших компонентних структур).

Запропоноване визначення та концептуальна модель можуть слугувати основою для низки міждисциплінарних досліджень у гуманітарних науках, зокрема лінгвістиці. Майбутні розвідки «наративу війни» можуть бути зосереджені на подальшій концептуалізації та операціоналізації поняття на різних його рівнях, типологізації наративів війни сучасних збройних конфліктів, зокрема російсько-української війни, та використанні методів дискурс-аналізу, корпусних технологій та підходів прагматики та когнітивної прагматики з метою аналізу наративів війни та їх особливостей.

Ключові слова: наратив, наратив війни, стратегічний наратив, дискурс, стратегічні комунікації, комунікативний вплив, когнітивний вимір.

WAR NARRATIVE: DEFINITION AND STRUCTURE (IN THE CONTEXT OF MODERN ARMED CONFLICTS)

Doichyk Oksana Yaroslavivna

PhD in Philology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of English Philology

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

oksana.doichyk@pnu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-7921-1868

Hanzin Valeriy Vladyslavovych,

Assistant at the Department of English Philology

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

valerii.hanzin@pnu.edu.ua
orcid.org/0009-0004-2467-0292

Modern armed conflicts are characterized by their “hybrid” nature, which is manifested in the use of both conventional and non-conventional methods of warfare, which often include means of influencing the enemy. The implementation of this influence in the social networks, and media is aimed at affecting the cognitive or socio-cognitive dimension of target audiences, which in turn leads to a change in perception, attitude, and outlook on the conflict. One of the instruments of such influence is the “narrative”, a concept that in the context of hybrid warfare acquires a new meaning, going beyond the purely narrative discourse.

The purpose of the study is to conceptualize the term “war narrative” and develop its preliminary level model. To achieve this goal, various approaches to the interpretation of narrative in the humanities, in particular in narratology and philosophy, are considered. Special attention is given to the role of narratives in the field of strategic communications and the concept of “strategic narrative”, which is most widely used in the context of military communication.

The analysis has revealed that the concept of “war narrative” should integrate approaches to the term’s interpretation from different sciences while expanding its scope. With this in mind, we propose the following definition of the term “war narrative”: a special multimodal message about the war created to influence the target audience.

We distinguish its three levels: macro-level (message level), meso-level (implementation level), and micro-level (level of the smallest component structures).

The proposed definition and conceptual model can serve as a basis for several interdisciplinary studies in the humanities, including linguistics. Future research on the “narrative of war” may focus on further conceptualization and operationalization of the concept at its various levels, typology of war narratives of modern armed conflicts, in particular the Russian-Ukrainian war, and the use of discourse analysis methods, corpus technologies and approaches of pragmatics and cognitive pragmatics to analyze war narratives and their features.

Key words: narrative, war narrative, strategic narrative, discourse, strategic communications, communicative effect, cognitive dimension.

Вступ. Особливістю сучасних збройних конфліктів є їхня «гібридність», яка досягається комбінацією конвенційних та неконвенційних засобів ведення війни та впливу. До останніх часто відносять пропаганду та інформаційні та психологічні операції, місцем реалізації яких є соціальні мережі, ЗМІ та медіа. Головною їхньою метою є вплив на свідомість певної цільової аудиторії.

Інформаційна війна Росії та України, яка ведеться з 2014 року, ще задовго до повномасштабного вторгнення, свідчить про те, наскільки серйозно сторони конфлікту та їхні союзники ставляться до впливу на цільові аудиторії. Реалізації такого впливу, які набувають різноманітних мультимодальних форм, у побуті та медіа просторі, особливо українському, часто називають «нарративами». У контексті інформаційного /

гібридного впливу таке вживання терміну не завжди збігається з його класичною дефініцією «оповідного тексту». У цьому випадку «нарратив» виступає більш складною структурою на перетині розповіді, особливих методів комунікації та навіть пропаганди. Дослідження «нарративу війни» в такому контексті є важливим для розвідок як в класичних гуманітарних науках, так і на міждисциплінарному рівні.

Метою нашого дослідження є узагальнення наукових уявлень про «нарратив», формування визначення терміну «нарратив війни» та його рівневої моделі.

У зв’язку з поставленою метою формуємо такі науково-дослідницькі завдання:

1. Проаналізувати вживання терміну «нарратив» у системі гуманітарних наук та сфері стратегічних комунікацій.

2. Визначити зв'язок цього терміну з такими поняттями, як пропаганда, інформаційні операції та психологічні операції.

3. Враховуючи контекст сучасних збройних конфліктів, уточнити дефініцію терміна «нарратив війни» та запропонувати його прелімінарну рівневу модель.

Наукова новизна дослідження полягає у формуванні альтернативного підходу до поняття «нарративу» в контексті сучасних збройних конфліктів та синтезуванні моделі нарративу війни.

Підходи до визначення нарративу у гуманітарних науках.

Термін «нарратив» походить від латинського слова «*narrare*» – «розповідати», «пояснювати». Розповідь є інтегральною частиною людського буття, адже ми інтерактуємо з історіями в усіх сферах нашого життя. Розглядаючи питання структури нарративу, Р. Бартс вказував на його всепроникність: «<...> у цьому нескінченному розмаїтті форм, він [нарратив] присутній в усі часи, в усіх місцях, в усіх суспільствах. <...> як і саме життя, він є там, інтернаціональний, трансісторичний, транскультурний» (Barthes, 1975: 237). Такий рівень розповсюдження нарративу зумовив його активні дослідження у багатьох гуманітарних науках, які, в свою чергу, породили десятки підходів, класифікацій та визначень нарративу.

Один із засновників наратології Ж. Женетт (1980) зазначав, що слово «нарратив» є неоднозначним та вказував на його три значення: нарратив як нарративне твердження – форма оповідного дискурсу; нарратив як послідовність подій, що є предметом дискурсу; нарратив як розповідний акт. Розмежовуючи ці значення, «нарративом» Женетт вважав саме оповідний дискурс, а інші два значення пропонував окреслити як «історія» (послідовність подій) та «нарація» (розповідний акт). Д. Крістал розглядає нарратив у контексті досліджень дискурсу та визначає його як «узагальнення минулого досвіду, в якому мова використовується для структурування послідовності (реальних чи вигаданих) подій» (Crystal, 2008: 320). Схоже визначення нарративу дає й В. Лабов: «розповідь про минулі події, в якій порядок розповідних речень відповідає порядку подій, коли вони відбувалися» (Labov, 2010: 547).

Більш широкого значення нарратив набуває в контексті «нарративного повороту» – епістемологічного зсуву другої половини ХХ ст., під час якого класичний експериментальний науковий підхід змінюється суб'єктивною, орі-

єнтованою на людський досвід, нарративною парадигмою (De Fina & Georgakopoulou 2011, цитовано у Sarah, 2013). Наратив у цей час розглядається як спосіб мислення (Bruner, 1986) та новий жанр філософії науки (Brokmeier & Harre, 2001, цитовано у Iegorova, 2021). Окрему увагу звертаємо на поняття «метанаративу» – історії, яка легітимізує знання та культурні практики, та «міні нарративу» – меншій локальній історії, яка не претендує на глобальну легітимізацію (Lyotard, 1984). Дихотомія «великого та малого» або «макро та мікро» є важливим компонентом нашого дослідження нарративів війни.

Війна завжди породжує історії та розповіді. Весь її перебіг, ключові події та зміни можна досягнути тільки використовуючи нарративні структури. Війна генерує історії перемог та поразок, щастя та суму, дива та жаху. Часто ці нарративи з'являються з певною метою. Вони заздалегідь формуються акторами конфлікту, проникають в інформаційний простір та впливають на цільові аудиторії. Найбільшого поширення в контексті війни нарратив набув у сфері стратегічних комунікацій та національної безпеки. Поняття «стратегічного нарративу», «психологічних операцій» та «інформаційних операцій» є важливими компонентами нашого дослідження та визначення нарративу війни.

Наратив у системі стратегічних комунікацій. Стратегічний нарратив.

Стратегічні комунікації є поняттям, поширеним в багатьох сферах, таких, як: зв'язки з громадськістю, медіа комунікація, технічна комунікація та політична комунікація (Hallahan et al., 2007). Зважаючи на те, що наше дослідження присвячено комунікації саме під час війни, надалі ми будемо вживати термін «стратегічні комунікації» тільки в контексті політичної та воєнної комунікації. Ми також погоджуємось із твердженням Д. Дубова (2016) щодо «розмитості» терміну як однієї з проблем досліджень сфери стратегічних комунікацій, тому вважаємо доречним звужити спектр його визначень.

Для якнайточнішого визначення стратегічних комунікацій в контексті війни звертаємося до доктринальних документів ЗСУ та НАТО. Стратегічні комунікації (далі – СК) – це «скоординоване і належне використання комунікативних можливостей держави – публічної дипломатії, зв'язків з громадськістю, військових зв'язків, інформаційних та психологічних операцій, інших суб'єктів інформаційної діяльності з метою

виконання заходів, спрямованих на просування цілей держави» (Доктрина «зі стратегічних комунікацій», 2020: 8). Схожі підходи до СК знаходимо й у доктрині НАТО зі стратегічних комунікацій: «функція командної групи, відповідальна за розуміння інформаційного середовища в усіх відповідних аудиторіях і, ґрунтуючись на цьому розумінні, використання всіх засобів комунікації – дій, зображень і слів – для належного інформування та впливу на ставлення і поведінку аудиторії за допомогою підходу, що ґрунтується на розповіді, з метою досягнення бажаного кінцевого результату» (НАТО, 2023: 3).

Хоча у самому визначенні СК автори доктрини ЗСУ (2020) не вказують, як саме різні інформаційні інструменти вживаються «для просування цілей держави», в тексті документу їхні підходи збігаються з колегами з НАТО (2023). Головна мета СК – інформування та вплив на аудиторію, які здійснюються у когнітивному вимірі. Термін «когнітивний» походить від лат. *«cognitio»* – «сприйняття», «розуміння» та напряду пов'язаний з когніцією – процесом, за допомогою якого відбувається обробка інформації. К. Тіндейл (1992, цитовано у Kvernbekk & Vøe-Hansen, 2017: 220) визначає «когнітивний вимір» («когнітивне середовище») як «набір фактів і припущень, які людина або група людей здатні представляти і сприймати як істину». Автори доктрин зі СК ЗСУ та НАТО розглядають когнітивний вимір як «свідомість (думки, переконання, розум, психічний стан) всіх складових комунікації. <...> суспільний, культурний, релігійний та історичний контексти, які впливають на уявлення тих, хто виробляє інформацію <...> та аудиторії, які отримують інформацію» (Доктрина «зі стратегічних комунікацій», 2020: 12) та «вплив на сприйняття, переконання, інтереси, цілі, рішення та поведінку аудиторії» (НАТО, 2023: 12). Узагальнюючи, можемо зазначити, що вплив у когнітивному вимірі дорівнює впливу на когніцію аудиторії.

Т. Квернбекк та О. Бьо-Хансен використовують поняття «соціо-когнітивна сфера» та визначають його як «культурні, політичні, соціальні та історичні особливості, а також індивідуальна інтерпретація та розуміння» (Kvernbekk & Vøe-Hansen, 2017: 216). Вчені також вказують на обмеження у дослідженні тільки когнітивної сфери.

Д. Дубов виокремлює такі характеристики «незаперечного ядра» СК (Дубов, 2016: 13):

1. Пріоритетність інформування, впливу та переконування у контексті державної політики.

2. Наявність чітких цілей як інформування, так і політики, яка просувається методами СК.

3. Координація та деконфліктизація між структурами, які займаються СК.

4. Зосередження на комунікацію діями, а не словами.

Сфера СК напряду пов'язана з поняттям наративу. Фахівці НАТО визначають його як «базове зображення ситуації, мети та завдання організації, виражене в сюжетній лінії (спільна лінія, що передається через окремі історії, образи або дії)» (НАТО, 2023: 28) та виокремлюють такі типи наративів:

1. Інституційний наратив – наратив тієї чи іншої інституції.

2. Стратегічний наратив – наратив, який надає обґрунтування діям інституції, організації чи групи та пояснює стратегічну мету.

3. Мікро-наратив – вузько націлений на певну аудиторію наратив, який створюється задля підтримки середньострокових оперативних або короткострокових тактичних цілей.

З вищезгаданих типів наративу найбільшого поширення у сфері СК набув саме стратегічний наратив (далі – СН), який з часу його введення у вжиток Л. Фрідманом (2006) став предметом дослідження багатьох учених (Баровська, 2015; Дубов, 2016; De Graaf et al., 2015; Dimitriu & De Graaf, 2016; Kvernbekk & Vøe-Hansen, 2017; Miskimmon et al., 2012). А. Міскіммон та колеги подають таке визначення СН: «засіб, за допомогою якого політичні актори конструюють спільне значення міжнародної політики, щоб формувати поведінку національних і міжнародних суб'єктів.» (Miskimmon et al., 2012: 3). А. Баровська розглядає СН як сюжетну лінію, за допомогою якої можна зрозуміти причини, значення та перспективи перебування держави у стані війни (Баровська, 2015). Аналізуючи роботи Б. Де Грааф та колег (De Graaf et al., 2015), Т. Квернбекк та О. Бьо-Хансен (2017) підсумовують, що наратив війни, який у визначенні дослідників збігається з поняттям СН, є «екзистенційним та ідеологічним баченням того, чому «ми» повинні вступити у війну, покликаним пояснити, чому, що і як відбувається в конфлікті, і виправдати це рішення» (Kvernbekk & Vøe-Hansen, 2017: 218). Д. Дімітріу та Б. Де Грааф (2016) вказують, що, підлаштовуючись під культурні норми та цінності аудиторій, СН можуть сприяти формуванню громадського та політичного розуміння військових дій та легітимізації їхньої мети та актуальності.

СН мають особливу, не притаманну наративу в його класичному розумінні, структуру. М. Орнатовські (2012) виокремлює такі ключові елементи: сторони конфлікту, визначення природи наративу, ставки, бажаний результат, засоби його досягнення та тривалість. Схожу структуру визначають і фахівці НАТО та виокремлюють чотири головні стратегічні елементи (NATO, 2023: Annex A, A2):

1. Поточний стан – опис несправедливості, яку потрібно виправити, або бажаного стану, який потрібно зберегти.

2. Обґрунтування – чому запропонована зміна стану або збереження статус-кво є кращою за альтернативи: підтвердження правильності шляху. Обґрунтування зазвичай пов'язане з іншими трьома елементами.

3. Шлях – як дістатися [кінцевої мети].

4. Майбутній стан – опис цілей, чи то збереження статус-кво, чи то перехід.

Окремої уваги заслуговує реципієнт-орієнтованість СН, адже саме в умах цільових аудиторій (далі – ЦА) реалізується ефект СК (Kvernbekk & Voe-Hansen, 2017). ЦА, навіть локальні, є надзвичайно складними соціальними утвореннями, а зовнішні (міжнародні) ЦА є ще складнішими. Фахівці НАТО (2023) зазначають, що розуміння ЦА, її типів, методів отримання, перевірки та обробки інформації, а також її різноманітності, культури, етичних норм та упереджень є критично важливим елементом СК. Т. Квернбекк та О. Бьо-Хансен (2017) виокремлюють такі труднощі роботи з ЦА:

1. Вплинути на поведінку ЦА є непростим завданням.

2. Наратор знає, що деяка частина ЦА буде скептично ставитись до наративу.

3. Критерії впливу на ЦА та її згоди є розмитими.

4. Наратив війни є не просто впливовим аргументом, а національним питанням, яке комбінує в собі логос, пафос та етос.

5. Наратор має бути щирим.

6. Наратив протягом свого існування в соціо-когнітивному вимірі піддається ерозії та переходить з перспективної (концептуальної) фази у ретроспективну (reality check), надаючи можливість аудиторії оцінити як сам наратив, так і наратора.

Наратив та маніпулятивні засоби впливу

Важливою особливістю СН та СК є їхній зв'язок з такими поняттями, як пропаганда, інформаційні операції (ІО) та психологічні операції (ПсО). Фахівці ЗСУ (2020), як і їхні колеги з НАТО (2023), визначають ІО та ПсО частиною стратегічних комунікацій.

Д. Дубов вказує на наявність дебатів у науковій спільноті щодо зв'язку СК та пропаганди та виокремлює декілька рівнів, на яких ці поняття перетинаються (Дубов, 2016: 4):

1. Використання пропаганди під час ІО та ПсО.

Вчений вважає, що неможливо визначити рівень застосування пропаганди під час ІО та ПсО, тому ця проблема швидше за все не отримає свого вирішення.

2. Спільність результатів СК та пропаганди.

Д. Дубов вказує на те, що СК та пропаганда об'єднані в своїй меті – вплинути на ЦА.

Єдиною відмінністю між поняттями вчений вважає засіб подання інформації. Для СК вона «комунікується діями», а під час пропаганди має обманний характер.

Наратив, в цьому випадку стратегічний чи будь-який інший, може бути інтегрований у пропаганду, ІО та ПсО. Наявність та рівень цієї інтеграції визначити надзвичайно важко, зважаючи на мілітарний характер ІО та ПсО, їхню секретність, ілюзорність та нечіткі кордони, що й робить їх такими ефективними.

Наратив війни: визначення та структура

Зважаючи на безліч підходів до наративу, доволі складну систему його інтеграції в сфері стратегічних комунікацій та певну обмеженість деяких з доступних визначень у контексті сучасних збройних конфліктів, з метою інтеграції вже наявних визначень та адаптації у контексті гуманітарних наук пропонуємо таке тлумачення терміна «наратив війни»: особливе мультимодальне повідомлення про війну, створене з метою впливу на цільову аудиторію. Мультимодальність пояснюємо тим, що подача інформації може здійснюватись не тільки через текст, але й за допомогою аудіовізуальних засобів. Виокремлюємо такі структурні рівні наративу війни:

1. *Макрорівень*. На цьому рівні наратив війни розглядаємо як ідею, яку можна виразити реченням чи навіть словосполученням. Ця ідея є певним комунікативним та мотиваційним стрижнем, який сприяє реалізації наративу на нижчих рівнях. На макрорівні наратив війни має ознаки стратегічного наративу, адже слугує мотиваційною основою повідомлення. Однак якщо мета стратегічного наративу доволі вузька – пояснення залучення держави до збройного конфлікту, наратив війни розглядаємо у контексті ширшого впливу на цільову аудиторію. Наратором

стратегічного нарративу зазвичай виступає учасник конфлікту чи союзник (держава чи інше утворення). У випадку нарративу війни наратором може бути як держава, так і окремі актори всередині та поза нею (політичні партії, організації, тощо).

2. *Мезорівень*. На цьому рівні нарратив війни реалізується залежно від медіуму його передачі. У текстовому форматі, до прикладу, це відбувається у формі дискурсивних структур. У аудіовізуальному – у вигляді зображень, мемів постерів, листівок, відео та аудіозаписів. На мезорівні нарратив війни отримує форму та структуру, в яких може реалізуватись певна історія чи оповідь, яка залежить від мети нарративу та засобів вираження.

3. *Мікрорівень*. На цьому рівні нарратив війни розглядається через призму його найменших структур, які є предметом вивчення різних гуманітарних наук. Аналіз лінгвістичного аспекту на цьому рівні, до прикладу, приведе дослідника до детального аналізу речень, фраз, тощо, які є матерією дискурсу певного нарративу війни, дискурсивних стратегій та їхніх мовних особливостей (прагматичних, когнітивних, семантичних тощо).

Вважаємо важливим адресувати й питання зв'язку нарративу війни з маніпулятивними засобами впливу. Повідомлення та головну ідею, що лежать в основі нарративу війни, вважаємо такими, що слугують певним цілям наратора, які можуть бути абсолютно різними. Тому, в певних контекстах нарратив війни дійсно може мати маніпулятивну та оманливу природу, особливо якщо він направлений на ЦА ворога.

Висновки. Проведене дослідження вказує на багатозначну природу та широкий спектр вживання терміну «нарратив» у гуманітарних науках та сфері стратегічних комунікацій. У контексті сучасних збройних конфліктів актуальності набуває поняття «нарративу війни», яке виходить за межі загальноновживаних визначень та функціонує у вигляді конструкції з елементами розповіді, особливих методів комунікації та їхніх мультимодальних реалізацій. Запропоноване визначення нарративу війни та його базова рівнева модель можуть слугувати основою для міждисциплінарних досліджень у гуманітарних науках, зокрема лінгвістиці. Найбільш актуальними вважаємо такі напрямки досліджень:

1. Типологізація, класифікація нарративів війни російсько-української війни.

2. Дослідження з використанням методів дискурс-аналізу, зокрема критичного дискурс-аналізу (КДА).

3. Корпусні дослідження нарративів війни.

4. Дослідження нарративів війни у галузі прагматики та когнітивної прагматики.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Баровська А. В. Стратегічні комунікації: досвід НАТО. *Стратегічні пріоритети*. 2015. № 1. Сс. 147–152.
2. Доктрина «зі стратегічних комунікацій»: Військова керівна публікація військовим організаційним структурам з порядку реалізації стратегічних комунікацій у Збройних Силах України / УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ АПАРАТУ ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.-К.: [б.в.], 2020. 36 с. Retrieved 06. 01. 2025 URL: <http://elibrary.collegesnau.com/wp-content/uploads/2025/01/Доктрина-зі-стратегічних-комунікацій.pdf#page=8.07>
3. Дубов Д. В. Стратегічні комунікації: проблеми концептуалізації та практичної реалізації. *Стратегічні пріоритети. серія: політика*. 2016. № 4. Сс. 9–23.
5. Barthes R., Duisit L. An introduction to the structural analysis of narrative. *New literary history*. 1975. Vol. 6, no. 2. Pp. 237-272. URL: <https://doi.org/10.2307/468419>
6. Bruner J. S. Actual minds, possible worlds. Harvard University Press, 1986. 215 p. <https://doi.org/10.4159/9780674029019>
7. Crystal D. A dictionary of linguistics and phonetics. 6th ed. Oxford : Blackwell, 2008. 529 p.
8. De Graaf B., Dimitriu G., Ringsmose J. (Eds.). Strategic narratives, public opinion and war: Winning domestic support for the Afghan War. London: Routledge, 2015. 380 p.
9. Dimitriu G., de Graaf B. Fighting the war at home: strategic narratives, elite responsiveness, and the Dutch mission in Afghanistan, 2006-2010. *Foreign policy analysis*. 2016. Pp. 2-23. <https://doi.org/10.1111/fpa.12070>
10. Freedman L. The transformation of strategic affairs. Routledge, 2006. 144 p. <https://doi.org/10.4324/9780203820001>
11. Genette G. Narrative discourse: an essay in method. Cornell University Press, 1980. 288 p.
12. Defining strategic communication / K. Hallahan et al. *International journal of strategic communication*. 2007. Vol. 1, no. 1. Pp. 3–35. <https://doi.org/10.1080/15531180701285244>
13. Iegorova A. V. From the dawn of narrative studies to the 'narrative turn'. *Lviv philological journal*. 2021. No. 10. Pp. 37–43. <https://doi.org/10.32447/2663-340x-2021-10.6>
14. Kvernbeek T., Bøe-Hansen O. How to win wars: the role of the war narrative. *Narration as argument. Argumentation Library*. Cham, 2017. Pp. 215–234. https://doi.org/10.1007/978-3-319-56883-6_12
15. Labov, W. Oral narratives of personal experience. *Cambridge encyclopedia of the language sciences*. 2010. Pp. 546–548.
16. Lyotard J. F. The postmodern condition: a report on knowledge. Minneapolis : University of Minnesota Press, 1984. 110 p.
17. Miskimmon, A., O'Loughlin, B., & Roselle, L. Forging the world: Strategic narratives and international relations. Royal Holloway. 2012. 16 p. Retrieved January 10,

2025, from https://pureadmin.qub.ac.uk/ws/portalfiles/portal/147369822/Forging_the_World_Working_Paper_2012_Final.pdf

18. NATO. *Allied Joint Doctrine for Strategic Communications (AJP-10) (Edition A, Version 1, UK Change 1)*. 2023. Retrieved January 6, 2025, URL: <https://www.gov.uk/government/publications/allied-joint-doctrine-for-strategic-communications-ajp-10>
19. Ornatowski C. M. Rhetoric goes to war: the evolution of the United States of America's narrative of the "War On Terror". *African Yearbook of Rhetoric*. 2012. Vol. 3, № 3. Pp. 65–74.
20. Sarah R. The narrative turn: interdisciplinary methods and perspectives. *Student anthropologist*. 2013. Vol. 3, no. 3. Pp. 64–80. <https://doi.org/10.1002/j.sda2.20130303.0005>

REFERENCES:

1. Barovska, A. V. (2015). *Stratehichni komunikatsii: dosvid NATO* [Strategic communications: NATO experience]. *Stratehichni priorytety*, (1), 147–152. [in Ukrainian].
2. Barthes, R., & Duisit, L. (1975). An introduction to the structural analysis narrative. *New Literary History*, 6(2), 237–272. <https://doi.org/10.2307/468419>
3. Bruner, J. (1986). *Actual Minds, Possible Worlds*. Cambridge, MA and London, England: Harvard University Press. <https://doi.org/10.4159/9780674029019>
4. Crystal, D. (2008). *A dictionary of linguistics and phonetics*. (6th ed.). Oxford: Blackwell. <http://dx.doi.org/10.1002/9781444302776>
5. De Graaf, B., Dimitriu, G., & Ringsmose, J. (Eds.). (2015). *Strategic narratives, public opinion and war: Winning domestic support for the Afghan War*. Routledge.
6. Dimitriu, G., & de Graaf, B. (2016). Fighting the War at Home: Strategic Narratives, Elite Responsiveness, and the Dutch Mission in Afghanistan, 2006–2010. *Foreign Policy Analysis*, 12(1), 2–23. <https://doi.org/10.1111/fpa.12070>
7. Doktryna "zi stratehichnykh komunikatsii" [The doctrine of 'strategic communications']. (2020). Upravlinnia stratehichnykh komunikatsii aparatu holovnokomanduvacha Zbroinykh Syl Ukrainy. Retrieved January 6, 2025, URL: <http://elibrary.collegesnau.com/wp-content/uploads/2025/01/Доктрина-зі-стратегічних-комунікацій.pdf#page=8.07> [in Ukrainian].
8. Dubov, D. V. (2016). *Stratehichni komunikatsii: problemy kontseptualizatsii ta praktychnoi realizatsii* [Strategic communications: Problems of conceptualisation and practical implementation]. *Stratehichni priorytety. Seriya: Polityka*, (4), 9–23. [in Ukrainian].
9. Freedman, L. (2006). *The transformation of strategic affairs* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203820001>
10. Genette, G. (1980). *Narrative discourse: An essay in method*. Cornell University Press.
11. Hallahan, K., Holtzhausen, D., van Ruler, B., Verčič, D., & Sriramesh, K. (2007). Defining Strategic Communication. *International Journal of Strategic Communication*, 1(1), 3–35. <https://doi.org/10.1080/15531180701285244>
12. Iegorova, A. V. (2021). From the dawn of narrative studies to the "narrative turn." *Lvivskyi filolohichnyi chasopys*, (10), 37–43. <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2021-10.6>
13. Kvernbeek, T., Bøe-Hansen, O. (2017). How to Win Wars: The Role of the War Narrative. In: Olmos, P. (eds) *Narration as Argument. Argumentation Library*, vol 31. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-56883-6_12
14. Labov, W. (2010). Oral narratives of personal experience. In *Cambridge encyclopedia of the language sciences*. 546–548.
15. Lyotard, J. F. (1984). *The postmodern condition: A report on knowledge* (Vol. 10). University of Minnesota Press.
16. Miskimmon, A., O'Loughlin, B., & Roselle, L. (2012). *Forging the world: Strategic narratives and international relations*. Royal Holloway. Retrieved January 10, 2025, URL: https://pureadmin.qub.ac.uk/ws/portalfiles/portal/147369822/Forging_the_World_Working_Paper_2012_Final.pdf
17. NATO. (2023). *Allied Joint Doctrine for Strategic Communications (AJP-10) (Edition A, Version 1, UK Change 1)*. Retrieved January 6, 2025, from <https://www.gov.uk/government/publications/allied-joint-doctrine-for-strategic-communications-ajp-10>
18. Ornatowski, C. M. (2012). Rhetoric goes to war: The evolution of the United States of America's narrative of the "War On Terror". *African Yearbook of Rhetoric*, 3(3), 65–74.
19. Sarah, R. (2013). The narrative turn: Interdisciplinary methods and perspectives. *Student Anthropologist*, 3(3), 64–80. <https://doi.org/10.1002/j.sda2.20130303.0005>